

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL
GÜVENLİK BAKANLIĞI

**ÇALIŞMA VE
SOSYAL
GÜVENLİKTE 16 AYDA
İCRAAT**

www.cs.gb.gov.tr

ÖNSÖZ

İktidarda bulunduğumuz 10 yıl boyunca Türkiye; eğitimden sağlığa, ulaşımdan toplu konutlara, tarımdan sanayiye, demokrasiden dış politikaya, çalışma hayatından sosyal güvenliğe kadar her alanda önemli gelişmeler yaşamıştır.

Hayata geçirdiğimiz devrim niteliğindeki icraatlarımızla Türkiye; içerde istikrarlı, dışarda itibarlı bir ülke haline gelmiş, milletimizin geleceğe dair umutları yeniden yeşermiştir.

Sayın Başbakanımızın ortaya koyduğu 2023 vizyonu çerçevesinde 61. hükümetin kurulmasının ardından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olarak, sorunlarımızı torunlarımıza bırakmama kararlılığıyla kollarımızı sıvadık ve çalışma hayatına ilişkin çözüm bekleyen diğer sorunları sosyal ortaklarımızla birlikte masaya yatırdık.

Bütün çalışmalarımızda sosyal diyalogu ve azami mutabakatı esas aldık.

Elinizde bulunan bu kitapçıkta, Bakanlık olarak 16 aylık kısa bir sürede hayata geçirdiğimiz ve milletimizi rahatlatan icraatlarımıza ilişkin özet bilgiler bulabileceksiniz.

Bu vesileyle çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Faruk ÇELİK
Çalışma ve
Sosyal Güvenlik Bakanı

ÇALIŞMA VE ŞÖSİYAL GÜVENLİKTE **16** AYDA İCRAAT

- 1 İŞÇİLERLE TOPLU SÖZLEŞME
- 2 ASGARİ ÜCRET
- 3 DEPREMZEDELERE YÖNELİK ÇALIŞMALAR
- 4 GENEL SAĞLIK SİGORTASI
- 5 İNTİBAK
- 6 KAMU GÖREVLİLERİNE TOPLU SÖZLEŞME HAKKI
- 7 İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YASASI
- 8 SENDİKALAR VE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ KANUNU
- 9 ECZACILARLA VE HASTANELERLE SÖZLEŞME
- 10 E-RECETE, AVUÇ İÇİ DAMAR İZİ UYGULAMASI
- 11 İŞSİZLİKLE MÜCADELE VE İSTİHDAM
- 12 4000 İŞ VE MESLEK DANIŞMANI
- 13 MESLEKİ EĞİTİM VE MESLEK STANDARTLARI
- 14 ULUSAL İSTİHDAM STRATEJİSİ
- 15 ÖZÜRLÜLERE YÖNELİK ÇALIŞMALAR
- 16 KURUMSAL YAPILANMA VE HİZMETLERİN ETKİN HALE GETİRİLMESİ

İŞÇİLERLE 20 YIL SONRA UZLAŞARAK **TOPLU SÖZLEŞME**

230 bin işçimizi kapsayan toplu sözleşmeyi sosyal taraflarla birlikte uzlaşarak imzaladık.

ASGARİ ÜCRETİ SOSYAL TARAFLARLA **UZLAŞARAK BELİRLEDİK**

- Asgari ücreti sosyal taraflarla uzlaşarak belirledik.
- 2012 yılı için % 12,37 artış yapıldı.
- 2002'de 184 TL olan asgari ücret bugün 739,7 TL oldu. Artış oranı %302...
- Son 10 yıllık enflasyonun %143 olduğu göz önünde bulundurulduğunda asgari ücretimizi enflasyona ezdirmedik.

DEPREMZEDELERİ YALNIZ BIRAKMADIK

- Van ve Simav depremlerinin ardından, vatandaşlarımızın yanında olduk.
- 30 gün sigortalı olanlardan; Hayatını kaybedenlerin geride kalan eş ve çocuklarına ölüm aylığı, sakat kalanlara ise malullük aylığı bağladık.
- Sigorta primlerini 1 yıl süreyle erteledik.
- Kısa çalışma ödeneği uygulamasını devreye sokarak; işleri aksayan işyerlerinde çalışan işçilere 500-1400 TL devlet tarafından ödeme yapılabilmesine imkan getirdik.
- İlaç, ortez, protez ve diğer sarf malzemelerinden katılım payı alınmamasını sağladık.
- Toplum Yararına Çalışma Projesi çerçevesinde Van'da yaklaşık 7 bin 500 vatandaşımızı istihdam ediyoruz.

HERKESE SAĞLIK ŞEMSIYESİ

- Yıllardır tartışılan Genel Sağlık Sigortası 1 Ocak 2012'de hayata geçti.
- Artık 9 milyon yeşil kartlı vatandaşımız dahil olmak üzere tüm vatandaşlarımız sağlık şemsiyesi altına alındı.
- Hiç geliri olmayan ya da asgari ücretin üçte birinden az geliri olan vatandaşlarımızın sağlık primini devlet ödüyor.
- "Paran yoksa sağlık hizmeti de yok" devri tamamen tarihe karıştı.
- İsteyen herkes istediği hastaneye ve eczaneye gidebilme imkanına kavuştu.
- Sağlık harcamalarımız 2002 yılında 10 milyar iken bugün 45 milyara ulaştı.
- Sağlık hizmeti memnuniyeti; 2003'de %39 iken bugün %73'lere ulaştı.
- 2009 yılında GSYİH'nın %3'ü oranında olan Sosyal Güvenlik açıkları %1,5'in altına geriledi.
- Hedefimiz; 2023'e kadar Sosyal güvenlik açıklarını GSYİH'nın %1'ler seviyesine çekmektir.

EMEKLİLERİMİZİN HAYALİ GERÇEK OLDU **İNTİBAK DÜZENLEMESİ HAYATA GEÇTİ**

- Emeklilerimizin yıllardır beklediği İntibak düzenlemesi hayata geçti.
- Bir adaletsizliği daha sona erdirdik.
- 2000 öncesi emeklilerimiz gelişme hızından pay almıyordu.
- Yaptığımız düzenlemeyle, 2000 yılından önce emekli olan yaklaşık 1 milyon 900 bini aşkın SSK emeklisine gelişme hızının %75 verildi.
- 12 bini aşkın Bağ-Kur'lunun basamak artışlarından kaynaklı mağduriyetleri giderildi.
- Böylece; yaklaşık 1 milyon 950 bin emeklimizin maaşlarında 322 TL'ye varan iyileştirmeler yaptık.
- Çalışmalar tamamlandı.
- 1 Ocak 2013'ten itibaren ödemelere başlıyoruz.

KAMU GÖREVLİLERİNE İLK KEZ **TOPLU SÖZLEŞME HAKKI GETİRDİK**

- 12 Eylül 2010 referandumuyla kamu görevlilerimiz için yeni bir dönem başladı.
- Anayasada yapılan değişikliklere uyum yasasını çıkardık.
- Kamu görevlilerimiz açısından devrim niteliğinde bir düzenlemeyi gerçekleştirdik.
- Artık kamu görevlilerimiz toplu görüşme hakkı yerine toplu sözleşme hakkına kavuştu.
- Bundan böyle kamu görevlilerimizin hakları masada belirleniyor.
- 2012-2013 dönemini kapsayan ilk toplu sözleşme görüşmeleri gerçekleştirildi.
- Toplu sözleşme imkanlarından, memur emeklileri de yararlandırıldı.
- Avrupa'da maaşlar dondurulurken bizde memur maaşlarında 2012 için 4+4, 2013 için 3+3 artış öngörüldü.

KAMU GÖREVLİLERİNE İLK KEZ **TOPLU SÖZLEŞME HAKKI GETİRDİK**

- En düşük memur maaşı, 2002'de 392 TL iken, bugün 1.758 TL'ye çıktı. Artış oranı %348,5
- Ortalama memur maaşı, 2002'de 578 TL iken bugün 2 bin 42 TL'ye çıktı. Artış % 253,3
- 10 yıllık enflasyonun % 143 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, memurlarımızı enflasyona ezdirmediğimiz görülecektir.

TÜM ÇALIŞANLARA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

- Çalışma hayatımız ilk kez müstakil İş Sağlığı ve Güvenliği yasasına kavuştu.
- İş sağlığı ve güvenliği alanında kuralcı yaklaşımdan ziyade önleyici, iyileştirici ve geliştirici bir anlayış hayata geçti.
- Artık tüm çalışanlarımız (memurlar dahil) iş sağlığı ve güvenliği güvencesine kavuştu.
- İşyerleri; az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli olarak 3'e ayrıldı.
- Bütün işyerlerine iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini temin etme yükümlülüğü getirildi.
- 10'dan az çalışanı bulunan işyerlerinin İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri devlet tarafından karşılanacak.
- İşverenlere, risk değerlendirmesi yapma zorunluluğu getirildi.
- Sağlık hizmet sunucularına, iş kazalarını 3 gün içinde bakanlığa bildirim yükümlülüğü getirildi.

TÜM ÇALIŞANLARA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

- Toplu işyerlerinin bulunduğu iş hanı gibi yerlere iş sağlığı ve güvenliği koordinasyon yükümlülüğü getirildi.
- İş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcisi ihdas edildi.
- Yasa ile temel hedefimiz, güvenlik kültürünü ve bilincini çalışma hayatımızın vazgeçilmezi haline getirmektir.

12 EYLÜL'ÜN KALINTILARINI TEK TEK SİLİYORUZ

SENDİKALAR VE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ KANUNU YASALAŞTI

- İş mevzuatını düzenleyen kanunlar arasında tanım birliği sağlanmıştır.
- İşkolu sayısı 28'den 20'ye indirilmiştir.
- İşkolu tespit davaları bekletici neden olmaktan çıkartılmıştır.
- Sendikanın kuruluşu kolaylaştırılmış, organların oluşumu ve kuruculuk koşullarındaki sınırlamalar kaldırılmıştır.
- 15 yaşını dolduranlara sendikaya üyelik hakkı tanınarak asgari çalışma yaşı ile paralellik sağlanmıştır.
- Aynı işkolunda birden fazla işverene bağlı olarak çalışan işçilere birden çok sendikaya üye olma hakkı getirilmiştir.
- İşçilerin sendikaya ödeyeceği aidat miktarı kuruluşların tüzüklerine bırakılmıştır.
- Üyelik ve üyelikten çekilmede noter koşulu kaldırılmış ve e-Devlet sistemi getirilmiştir.

12 EYLÜL'ÜN KALINTILARINI TEK TEK SİLİYORUZ

SENDİKALAR VE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ KANUNU YASALAŞTI

- İşçinin işsiz kalması durumunda bir yıl boyunca sendika üyeliğinin devamı sağlanmıştır.
- Sendika ve konfederasyonlara, uluslararası işçi ve işveren kuruluşlarının kurucusu olabilme, üye ve temsilci gönderebilme, dış temsilcilik açabilme hakkı tanınmıştır.
- İşyeri sendika temsilcilerinin ve yöneticilerinin güvenceleri artırılmıştır.
- Sendikalara, faaliyetlerini serbestçe kendi tüzükleriyle belirleme hakkı tanınmıştır.
- Sendikaların mali denetimi, bağımsız denetim organı olan yeminli mali müşavirlere bırakılmıştır.
- Yöneticilerin kişisel sorumluluğu getirilerek, sendika tüzel kişiliği korunmuştur.
- Çok düzeyli toplu pazarlığa geçiş için “çerçeve sözleşme” yapma imkânı getirilmiştir.
- İşyerinin veya bir bölümünün devri durumunda uygulamada yaşanan sorunlar giderilmiştir.

12 EYLÜL'ÜN KALINTILARINI TEK TEK SİLİYORUZ

SENDİKALAR VE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ KANUNU YASALAŞTI

- Toplu pazarlık süreci kısaltılmış, formaliteler azaltılmıştır.
- Toplu iş sözleşmesinin imza tarihi ile yürürlük tarihi arasında iş sözleşmesi sona eren sendika üyelerine iş sözleşmelerinin sona erdiği tarihe kadar sözleşmeden yararlanma imkanı sağlanmıştır.
- Dayanışma aidatının miktarının üyelik aidatından fazla olmamak kaydıyla sendika tüzüğünde belirlenmesine imkan sağlanmıştır.
- Toplu iş sözleşmesinin teşmilinin gerekçesiz yapılması, geçmişe yürütülmesi ve teşmil edilen işyerinde yetkiye ilişkin sorunlar giderilmiştir.
- Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarının esas alındığı verilere dayalı olarak işkolu barajı yeniden düzenlenmiştir.
- İşletme barajı %40'a indirilmiştir.
- Sigortalılığın başlangıcı ile sona ermesine ilişkin bildirimlerin yasal süreci içerisinde SGK'na yapılmayanlar yetki tespitinde dikkate alınmayarak, suistimaller önlenmiştir.
- Yüksek Hakem Kurulunda tüm konfederasyonların temsili sağlanmıştır.

ECZACILARLA VE ÖZEL HASTANELERLE SÖZLEŞMELERİ UZLAŞARAK İMZALADIK

Kamu ilaç harcamalarına ayrılan toplam pay ise 2002’de 5 milyar iken, 2011 yılında 16 milyar TL’ye yükseldi.

Eczacılarla imzaladığımız ve temmuz 2015’e kadar devam edecek olan sözleşme ile;

- Eczane iskonto oranlarında iyileştirmeler yaptık.
- 2000 eczanenin SGK ile sözleşmelerinin feshini durdurduk.
- Fesih işlemlerini zorlaştırdık, fesih sürelerini 2 yıldan 1 yıla indirdik.
- Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından Eczacılara reçete başına 25 kuruş ödüyoruz.

Özel hastanelerle imzaladığımız sözleşme ile;

- Bir saatte 6 hasta, günde en fazla 60 hasta bakılabilmesi kuralı getirildi.
- Hastanelerde branş doktorlarının 5 de 4’ünün SGK’lıya bakması hükme bağlandı.
- 100 TL’nin üzerindeki işlemler için, vatandaşa belge verilmesi esası getirildi.

SAĞLIK HİZMETİNDE BÜROKRASIYE VE SUİSTİMALE SON **E-RECETE ve AVUÇ İÇİ DAMAR İZİ UYGULAMASI BAŞLADI**

- E-reçete uygulamasını 1 Temmuzda başlattık.
- Şu anda % 50'yi yakaladık. Yani yazılan reçetelerin yarısı e-reçete.
- 1 Ocaktan itibaren tüm reçeteler elektronik ortamda işlem görecektir.
- Artık vatandaşlarımız istediği eczaneden ilaçlarını sadece kimliğiyle alabileceklerdir.
- Avuç içi damar izi uygulamasını başlattık. Şu anda 20 ilde uygulanıyor.
- Sağlık hizmeti sunumunda suistimallerin önüne geçiyoruz.
- 15 Ocak'tan itibaren tüm Türkiye'ye yaygınlaştırıyoruz.

4 YILDA 4 MİLYON KİŞİYE İSTİHDAM SAĞLADIK

- Avrupa'da bazı ülkelerde işsizlik oranı % 25'lere çıkmışken bizde işsizlik oranı % 8,4'e geriledi.
- Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO'ya) üye tüm ülkeler içerisinde işsizlik oranını en hızlı düşüren ülke Türkiye'dir.
- Son 4 yılda 4 milyon kişiye istihdam sağladık. Bu sayı bir çok ülkenin nüfusundan fazla.
- İşsizlikle mücadeleye devam..
- Bu amaçla; toplum yararına çalışma, mesleki eğitim, işbaşı eğitim, iş ve meslek danışmanı, istihdamı teşvik politikaları gibi bir çok enstrümanı devreye soktuk.
- Kayıtdışı istihdam oranı %53'ten %37'ye geriledi.
- Kayıtdışı istihdamda 1 puanlık düşüş Hazineye 650 milyon TL kaynak girmesi anlamına gelir.
- 2023 hedefimiz; Kayıtdışı istihdamı %15 seviyelerine indirmek.

4000 İŐ VE MESLEK DANIŞMANI UYGULAMASINI BAŞLATTIK

- Sayın Başbakanımızın katılımıyla 2800 iŐ ve meslek danışmanı göreve başladı.
- 2012 yılı sonuna kadar bu rakam 4000'e çıkacak.
- DanıŐmanların alıŐmaları neticesinde 100 bin açık iŐ tespit ettik.
- DanıŐmanlar, iŐ arayanla işçi arayan arasında adeta bir köprü vazifesi görecek.
- Her iŐ ve meslek danıŐmanına 600 iŐsizi adeta zimmetliyoruz.
- DanıŐmanlar İŐKUR'a kayıtlı iŐsizlerimizin, en kısa sürede en uygun iŐ ve mesleği bulmalarına yardımcı olacaklar.
- Ayrıca, sosyal yardım alanlardan çalıŐabilecek durumda olanları istihdama katmak için çalışma başlattık.
- Bu amaçla İŐKUR, sosyal yardım alan yaklaşık 155 bin kiŐi ile görüŐtü.
- Bunlardan 15 bini iŐe yerleŐtirildi.
- 11 bini ise mesleki eğitimden yararlandırıldı. ÇalıŐmalarımız devam ediyor.

MESLEKİ EĞİTİM VE MESLEK STANDARTLARI

- İşsizlikle mücadelede en önemli sorunlardan biri mesleksizlik sorunudur.
- Artık “ne iş olsa yaparım” anlayışı geçmişte kalmış, günümüzde geçerliliğini yitirmiştir.
- İş gücüne katılanların yaklaşık %60’ı lise altı eğitilmişlerden ve okuryazar olmayanlardan oluşmaktadır.
- Gençlerimizin neredeyse üçte ikisi herhangi bir mesleğe sahip değildir.
- Son yıllarda yaklaşık 700 bin kişiye mesleki eğitim verilmesini sağladık.
- Her yıl 1,5 milyar TL kaynak ayırarak, her yıl 400 bin kişiye mesleki eğitim vereceğiz.
- Mesleki eğitimlerin standartlara uygun olması çok önemli.
- İhtiyaç duyulan ulusal meslek standartlarını belirlemek ve ulusal yeterlilik sistemini oluşturmak amacıyla 351 meslek standardını belirledik.
- Bu sayı 2014’te 750’ye çıkacak.
- Mesleki yeterlilikleri uluslararası düzeyde tanınır olacak.

ALANINDA BİR İLK OLAN ULUSAL İSTİHDAM STRATEJİSİNİ HAZIRLADIK

İşgücü piyasasının temel sorunları olan;

- Eğitim –istihdam ilişkisinin zayıflığı
- Nitelsiz İşgücü,
- Kayıtdışı İstihdam,
- İşgücü Piyasasının katılımı,
- Tarım sektöründen ayrılanların vasıf uyumsuzluğu,
- Sosyal koruma – istihdam ilişkisinin zayıflığı,

Gibi sorunlara çözüm üretmek için Ulusal İstihdam Stratejisini hazırladık.

- Bu strateji ile; 4 temel politika ile büyüme ve istihdam kapasitesi yüksek yedi sektöre (bilişim, finans, inşaat, sağlık, tarım, tekstil, turizm) ilişkin 40 hedef, 57 politika ve 205 tedbir belirledik.
- Temel Hedef: 2023'te işsizlik oranını %5 seviyesine çekmek, kadınların işgücüne katılımını **%38**'lere çıkarmak.

ENGELLİ VATANDAŞLARIMIZI DA İHMAL ETMEDİK

- Engelli vatandaşlarımızın memuriyete alınması için, sadece engellilere has sınav öngören yönetmeliği yayımladık.
- 29 Nisan 2012’de sınav ÖSYM tarafından gerçekleştirildi.
- 5 bin 254 engelli vatandaşımız kamuya yerleştirilmiş olup, yerleştirilenlerin atama süreci devam ediyor.
- Önümüzdeki süreçte de kamuda boş bulunan 15 bin özürlü kadrosunun doldurulmasını hedefliyoruz.

BAKANLIK BİRİMLERİNİ YENİDEN YAPILANDIRDIK **HİZMETLERİ ETKİN ve VERİMLİ HALE GETİRDİK**

- 22 ilde bulunan Bakanlık bölge müdürlüklerini kapatıp Çalışma ve İş Kurumu İl müdürlüğü olarak birleştirdik ve 81 il’de yeniden yapılandırdık.
- Böylece bakanlık görev ve faaliyetlerini 81 ilimize yaygınlaştırdık.
- Bakanlık teftiş, iş teftiş ve İŞ-KUR teftiş kurullarını birleştirdik ve denetim faaliyetlerini daha etkin ve verimli hale getirdik.
- Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesindeki Sigorta İşleri Genel Müdürlüğü ikiye bölünerek; Sigorta İşleri Genel Müdürlüğü ile Emeklilik İşleri Genel Müdürlüğü olarak yeniden yapılandırıldı.
- Böylece 75 milyon vatandaşımıza daha etkin ve verimli bir sosyal güvenlik hizmeti verilmesini sağladık.